

07.01 Το Επίθετο

Επίθετα είναι οι λέξεις που δείχνουν τι λογής είναι τα ουσιαστικά που συνοδεύουν και δείχνουν τι ποιότητας είναι ή τι ιδιότητα έχουν.

Τα επίθετα έχουν το ίδιο γένος με το ουσιαστικό που συνοδεύουν και τα συναντούμε να έχουν τρία γένη, αρσενικό, θηλυκό και ουδέτερο και γι' αυτό τα λέμε **τριγενή**.

Τα επίθετα συνήθως έχουν διαφορετική κατάληξη για κάθε γένος και γι' αυτό τα λέμε **τρικατάληκτα**. Π.χ. ο καλ-**ός** η καλ-**ή** το καλ-**ό**

Κάποιες φορές το θηλυκό έχει την ίδια κατάληξη με το αρσενικό, οπότε τα λέμε **δικατάληκτα**. ο μεγαλοπρεπ-**ής** η μεγαλοπρεπ-**ής** το μεγαλοπρεπ-**ές**

Όταν κλίνονται, τα επίθετα τονίζονται σε όλες τις πτώσεις του ενικού και του πληθυντικού αριθμού, στην ίδια συλλαβή που τονίζεται το αρσενικό γένος στην ονομαστική του ενικού αριθμού.

Ανάλογα με τη σημασία τους τα επίθετα χαρακτηρίζονται σε χαρακτηριστικά και κοσμητικά. **Χαρακτηριστικά** λέγονται τα **επίθετα** που μας δείχνουν συγκεκριμένες ιδιότητες των ουσιαστικών. Π.χ. το κόκκινο ποδήλατο, οι τριγωνικές πινακίδες κ.λπ.

Κοσμητικά λέγονται τα **επίθετα** που "στολίζουν" το ουσιαστικό με μια ιδιότητα που είναι υποκειμενική. Π.χ. το όμορφο αγριολούλουδο, η ονειρεμένη αμμουδιά κ.λπ.

Κάποιες φορές το επίθετο παίρνει τη θέση του ουσιαστικού και χρησιμοποιείται αυτό ως ουσιαστικό. Τότε το επίθετο λέγεται ονοματοποιημένο ή ουσιαστικοποιημένο. Π.χ. Το πρωινό ρόφημα, (επίθετο). Πήρα το πρωινό μου. (Το επίθετο χρησιμοποιείται ως ουσιαστικό). Ο πλούσιος

άνθρωπος ζει χωρίς στερήσεις, (επίθετο). Ο πλούσιος έχει τα φλουριά και ο φτωχός τα γλέντια, (Το επίθετο χρησιμοποιείται ως ουσιαστικό). Προχώρησε ο κύριος όγκος του στρατού, (επίθετο). Πέρασε ένας κύριος και σας ζήτησε, (Το επίθετο χρησιμοποιείται ως ουσιαστικό). Άρχισε ο πόλεμος μεταξύ δύο βάρβαρων λαών. (επίθετο). Συνεχίστηκαν οι επιδρομές των βαρβάρων, (Το επίθετο χρησιμοποιείται ως ουσιαστικό).

Στην περίπτωση αυτή **τα ουσιαστικοποιημένα επίθετα ακολουθούν τους κανόνες τονισμού των ουσιαστικών**. Δηλαδή, δεν ισχύει στις περιπτώσεις αυτές ο κανόνας ότι όλα τα επίθετα τονίζονται πάντα σε όλα τα γένη και σε όλες τις πτώσεις του ενικού και του πληθυντικού αριθμού, στην ίδια συλλαβή που τονίζεται το αρσενικό γένος στην ονομαστική του ενικού. Π.χ. Ο άρρωστος άνθρωπος χρειάζεται περιποίηση. Του άρρωστου ανθρώπου τού ανεβαίνει συχνά ο πυρετός. (Το επίθετο λειτουργεί ως επίθετο) Ενώ : Του αρρώστου τού ανεβαίνει συχνά ο πυρετός. (Το επίθετο λειτουργεί ως ουσιαστικό και κατεβαίνει ο τόνος).

Οι παθητικές μετοχές που τελειώνουν σε -μένος, -μένη, -μένο παίζουν τον ίδιο ρόλο με τα επίθετα και γι' αυτό λέγονται ρηματικά επίθετα ή επιθετικές μετοχές.